

naliteter paa samme Maade, som vi har lært at respektere de forskellige Religioner. Ligesom Resultatet af den 30-aarige Krig i sin Tid var Religionsfreden og til sidst Religionsfriheden, saaledes vil ogsaa Resultatet af denne Krig — det er min Overbevisning — blive Nationalitetsfreden og Nationalitetsfriheden. I den Henseende er jo Danmark gaaet i Spidsen, ved at hele den danske Rigsdag enstemmigt vedtog at stille sig paa Folkenes Selvbestemmelsesrets Grund. Det, at der var en Del, som havde svært ved at finde sig i dette, det, at der viste sig, hvad jeg vil kalde „Drengelynnnet“ i vort Folk, som vilde have Magten, det er ikke mig til Sorg, meget mere til Glæde. For „Drengelynnnet“ kan en Nation ikke undvære, der maa altid være nogen, der har dette Sind i sig. Men det vil være meget uheldigt, hvis det er dem, der skal bestemme den politiske Retning. Folkenes Selvbestemmelsesret er det til Grund liggende, og det var dér, vi Danske gik i Spidsen. Den Grænse, som nu er fastsat, er det første Resultat heraf, det er Selvbestemmelsesrettens Grænse; og det er ørkesløst at tale om, om den skal flyttes Nord paa eller Syd paa. Det er nu vor statslige Grænse, og den holder vi paa, og den arbejder vi indenfor. Vi arbejder for Danskheden, hvor den findes; og ikke alene, hvor den findes, men hvor den vil være sig bevidst og være en villende Danskhed, dér støttes den naturligvis.

Det blev henstillet til den højtærede Undervisningsminister angaaende disse Skolebøger i de tyske Skoler i Nordslesvig, at de enten maatte beholde dem, de nu havde, eller selv lave dem. Dertil vil jeg blot sige, at saaledes som jeg kender disse Bøger, haaber jeg, at de ikke skal faa Lov til længe at vedblive at være Undervisningsbøger dernede, for de er gennemtrængte af den preussiske Historiekrivnings Aand. Det er den største, klassisk preussiske Historiekrivers. Treitschkes, Aand, der gaar igennem disse; det er hans Aand, som f. Eks. har givet sig Udtryk i denne Sætning: „Statsmanden har ikke Ret til at varme sine Hænder ved sit Fædrelands rygende Ruiner med den behagelige Selvros: Jeg har aldrig løjet, det er en Munks Dyd“. Ja, dette er at sætte Staten som det øverste over den personlige Moral. Men at gøre det til Norm, til Grundlag for Opdragelsen, det, at en Munk kan erklære Løgn for umoralsk, men en Statsmand gør det ikke, gaar ikke længere. Nationaløkonomen Schmoller siger i en Karakteristik af Bismarck, som han skrev, da Bismarck døde i 1898: „Uden

en vis Kulde og Haardhed er en stor Statsmand lige saa lidt tænkelig som uden den Kunst under visse Omstændigheder at skuffe Mennesker og uden Hensyn bruge de gode og slette Midler for de højeste Formaal.“ Se, det er den Opfattelse, at for Statens Skyld har man Lov til at gøre alt, der har været gennemtrængende i disse historiske Skolebøger, jeg har lært at kende dernede. Maaske er de ændrede i de senere Aar, jeg ved det ikke. Men hvis de ikke er det, bør det ske, og vi bør have den Opfattelse ind, som forhaabentlig nu er den, der gennemtrænger hele Verden — for det er det, Folkenes Forbund er Udtryk for —, at Staternes indbyrdes Forhold til hinanden skal være opbygget ogsaa paa moralske Principper.

Til sidst vil jeg have Lov til at sige, da jeg vist er den eneste fødte Slesviger, der repræsenterer en gammel, dansk Kreds: Lige fra Barn har jeg drømt om, at den danske Konge skulde ride paa den hvide Hest over Grænsen. Det har han gjort. Lige siden jeg blev Mand, har jeg drømt om, at H. P. Hanssen-Nørremølle skulde staa her i den danske Rigsdag som Fører for det danske Sønderjylland. Det skete ikke. Han blev misbrugt af nogle, mistænkt og miskendt af andre; der er en Skæbne over dette, som jeg slet ikke skal rede ud. Men jeg vil have Lov til at sige her, at det var mig en stor Glæde at opleve dette, at det var hans Mænd, der i saa stort Tal kom ind, og at det var hans Mænd, der gik ind i det Parti, som jeg har den Ære at tilhøre. Jeg hilser dem netop som dem, der er opdragne til at kæmpe for Nationernes Selvbestemmelsesret, for Nationalitetsfriheden, den Arv, som den store slesvigske Historiker A. D. Jørgensen overgav os andre, den lille Hær, der samlede sig om ham, og blandt hvilke H. P. Hanssen var den ypperste. Jeg haaber, at det maa blive den Grundvold, hvorpaa vi kæmper videre, og jeg er ikke i Tvivl om, at H. P. Hanssens Mænd her i den danske Rigsdag og i mit Parti vil gaa i Spidsen for denne Kamp for Nationalitetsfriheden, for Nationernes Selvbestemmelsesret, saaledes at vi ad den Vej kan vinde fremad og ad den Vej maaske flytte vore Grænser, jeg ved ikke hvor vidt.

Formanden: Der er endnu indtegnet 74 Talere. Da det vil være ønskeligt, at Finanslovforhandlingen kan komme til at danne et samlet Hele, hvorved vi sikkert vilde vinde betydeligt, og da jeg føler mig overbevist om, at vi alle kan være enige om, at det vil være